

EBH-bladet

Nyhetsbrev för oss som jobbar med EBH

Nr 1 • 2019

Ny vägledning om PFAS från Naturvårdsverket och SGI.

Naturvårdsverket och SGI har publicerat en gemensam vägledning om hur högfluorerade ämnen (PFAS) kan riskbedömas och åtgärdas på förorenade områden.

Målgrupp för vägledningen är i första hand tillsynsmyndigheter som bedriver tillsyn av områden förorenade med PFAS. Vägledningen är en kunskapsammansättning med syftet att öka tillsynsmyndigheternas kunskap om PFAS. Fokus ligger på riskbedömning och åtgärder av PFAS-förorenade områden, men inte på verksamheters hantering av kemiska produkter som innehåller PFAS.

Klicka på bilden så länkas du direkt till vägledningen.

Det pågår mycket forskning och teknikutveckling inom ämnesområdet PFAS. Vi följer kunskapsutvecklingen och kommer att uppdatera vägledningen vid behov när ny information blir tillgänglig.

Det övergripande syftet med riskbedömning i efterbehandlingssammanhang är att uppskatta vilka risker som föroreningsituationen innebär och hur mycket riskerna behöver reduceras för att negativa effekter på miljö, hälsa och naturresurser inte ska uppstå i dag eller i framtiden.

Riskbedömningen ger underlag för bedömning av inriktning och omfattning av åtgärder, för riskvärdering och för formulering av mätbara åtgärds mål.

I vägledningen beskrivs översiktligt egenskaper hos PFAS, användningsområden och källor till PFAS, samt risker och metoder för att åtgärda PFAS-förorenade områden. För att hålla denna vägledning så kortfattad som möjligt har vi i början av den lagt in ett länkbibliotek där det finns hänvisningar via webblänkar till relevanta källor som innehåller utförligare beskrivningar av bland annat provtagningsstrategier och analysmetoder. Provtagningsstrategier och analysmetoder redovisas således inte i denna vägledning. Idag finns endast ett fåtal etablerade metoder som anses vara tillämpliga för att åtgärda föroreningar inom mark- och grundvattenområden förorenade med PFAS. Flertalet av de åtgärds metoder som beskrivs i denna vägledning är fortfarande i ett relativt tidigt skede av utveckling, och där fullskaliga fältförsök ännu ej har utförts. Vi vill dock presentera dessa för att visa att forskning och teknikutveckling inom ämnesområdet PFAS pågår.

Frågor som rör ansvar för att åtgärda förorenade områden ligger utanför denna vägledning, varför vi i länkbiblioteket hänvisar till befintlig vägledning om detta. För efterbehandlingsterminologi hänvisar vi till Naturvårdsverkets generella vägledning om att efterbehandla förorenade områden. För vägledning om de viktigaste aspekterna för att initiera tillsyn av ett område förorenat med PFAS hänvisar vi till länsstyrelsernas Vägledning för att underlätta initiering av tillsyns ärenden vid misstänkt förorenade områden med avseende på PFAS (högfluorerade ämnen), publicerad i januari 2018.

Riktvärden är ett av de verktyg som kan användas för att bedöma de risker som ett förorenat område utgör för människa och miljö. SGI har tagit fram preliminära riktvärden för PFOS i mark och grundvatten. De preliminära riktvärdena är av typen generella riktvärden, och anger en föroreningsnivå under vilken det inte förväntas uppstå några skadliga effekter på människor och miljö. Även om riktvärdena betecknas preliminära ska de användas på samma sätt som de generella riktvärden som har redovisats för andra ämnen tidigare av Naturvårdsverket.

Anledningen till att riktvärdena betecknas preliminära har sin grund i att de delar av riktvärdet för PFOS som kopplar till hälsorisker utgår från en tio år gammal rekommendation avseende tolerabelt dagligt intag (TDI). Nyare studier indikerar att PFOS kan vara mer toxiskt för människor än vad som har bedömts tidigare. Den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA) har nyligen kommit med ett preliminärt utlåtande att TDI-värdet bör sänkas. Riktvärdena för PFOS kvarstår dock och betecknas fortfarande som preliminära i väntan på att EFSA kommer med sitt slutgiltiga utlåtande. Därefter kommer SGI att utreda om det finns anledning att riktvärdena revideras.

37 myndigheter och forskningsinstitutioner har kommit överens om ett utökat samarbete för att hantera problemen med högfluorerade ämnen (PFAS). Myndigheterna har undertecknat en **gemensam avsiktsförklaring** om att samarbeta för att minska riskerna och öka kunskapen om PFAS. Avsiktsförklaringen innebär att myndigheterna inom sina respektive ansvarsområden ska bidra till utökat samarbete för att minska riskerna och öka kunskapen om PFAS. Kommunikationen mellan myndigheterna ska öka för att förbättra riskbedömning, regelutveckling, miljöövervakning, forskning, teknikutveckling och tillsyn när det gäller högfluorerade ämnen. Den offentliga tillsynen ska förbättras och vid behov ska myndigheterna ta fram tillsynsvägledning.

Vår förhoppning är att vägledningen ska bidra till en effektiv och enhetlig tillsyn av områden förorenade med PFAS.

**Magdalena Gleisner och Jonny Riise,
Naturvårdsverket, Michael Pettersson, SGI**